

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מה.

עין משפט
נר מצוה

6) ערוך פ"א מ"ט מע"ש
פ"ב מ"ה נכז"ט נ"ג
7) ערוך פ"א מ"ט מע"ש
פ"ב מ"ט (א) ערוך ס"ג
מ"ט מע"ש ס"ג מ"ה
נכז"ט נ"ג (ד) נכ"א
ולכאפ"ק.

תורה אור השלם

1) ונתתה בפקדו ונתת
הפקדו בידך והקבלת אל
המקום אשר יקראו
אלהיך בו.
דברים יד כה
2) ונתתה הפקדו בכל
אשר תאנה נפשך בפקדו
ובצאן ובבין ובשכר ובכל
אשר תשאף נפשך
ואכלת שם לפני ה'
אלהיך ושמרת אתה
וביתך. דברים יד כז

הנהרות הב"ח

(א) תוב' ד"ה כגל וכו'
שכל פס' המשכר
השולחני ונמל':

גליון הש"ס

גפ' הור"ם ב"ק עמ"ק
פ"ע"ג ע"ן לקמן דף נג
ע"ה תוס' ד"ה דלמא אמר:

מוסף רש"י

הפורט סלע ממונה
מעשר שני. מדני מעות
מעשר שני שיהיו לו פירות
וזכה להחליפן כמלני ספק
מפני משו' הדקין ובכורות
נ"ג

אסור ללוות דינר בדינר. שמה ויקורו ויבא לידו רביע ודינר זהב
קאמר כדמפרש ואזיל: לעולם אימא לך ר' יוחנן הוא דאמר דברי
הכל מחללין. לגבי פירא טבעא הוי: כיון דלענין מקח וממכר
שוויכו רבנן כי פירא. כדמתן (לעיל דף מד). הוהב קונה את
הכסף: הכי נמי מסתברא. דרבי
יוחנן הוא דאמר מחללין: הפורט
סלע ממונה מעשר שני. מי שיש לו
מעות נחשת של מעשר שני וזבא
לפורטן כסלע כסף להעלות לירושלים
מפני משאו הדק: כ"ג אומרים
ככל הסלע מעות. אט נא לפורטן
יפרוט כולן ויתן מעות נשגיל כל
הסלע: וצ"ה אומרים. לא יפרוט
אלא חזין שהפרוטות יוצאות לירושלים
וכשיבא שם יהא לך פרוטות מיד
לקנות רבי טעודה ואם ידעו הכל
אלא שולחני לפרוט ויקירו הפרוטות
ונמלא מעשר שני נפקד לפיכך שאו
פרוטות עמיהן להוציא במקמת לכשילוו
יפרוט הכסף שצדו מעט מעט:
השתא לב"ש נ". למדקתני מעות
מעשר שני ש"מ חילל פירות על
הפרוטות: לגבי דהבא מיבעיא.
דמחלין פירות. ומזבנת דמ"ד אף
נפירות על דינרין מחלוקת: הכסף.
וצרת הכסף והלכת (דברים יד):
כסף ראשון. שחלת הפירות עליהם
אתה לך לזר צדך ולהלויך ולא
שמחלל אותו כסף על כסף אחר:
הכסף כסף ריבנה. כסף ימירא כתיב
נפרטה: אף נפירות על דינרין
מחלוקת. וטעמא דכ"ג משום דדהבא
פירא הוא ולא מתחלל עליה מעשר:
ולמ"ז כסלעין על דינרין. דוקא
פליגי וקעמא דב"ש משום כסף שני
הוי ולא משום דדהבא פירא הוא:
אדמיפלגי כסלעין על דינרין. שיש
לעשות ולומר טעמא משום דדהבא
חשיב ליה פירא הוא ניפלגו כסלעין
על סלעין ששניהם של כסף: הוה
אמינא כסלעין על דינרין הוא
דפליגי בית הלל עליהו דלית להו
כסף ראשון ולא כסף שני: אבל
כסלעין על דינרין אימא מודו להו.
דלא מייחלי משום דדהבא פירא
הוא קמ"ל: ה"ג הפורט סלע על
מעשר שני לירושלים. שהיה מחליף
סלעים שניו וטול פרוטות להוציאם
ללרי טעודות מעשר: כיון שאי
אומרים. אט נא להחליף כל הסלעין
שניו נמעות יחליף: וצ"ה אומרים.
לא יחליף אלא חזין שמה לא שהיה
צדד עד שיוציא את כולן ויפקיד
צדד עד דלא אהר והפרוטות
מתעפשות ואם יחזור ויחליפם
כסלעין יוצא שולחני משמכר שמי
פעמים ומעשר שני נפקד: ס"ג.
מההיא קמייחא דלא מיירי לירושלים

לגבי נפשיה מי איבא כ"ד לאו טבעא הוי. וא"ת א"כ הכי
מוכח לעיל (דף מד): דרבי חייל סבר דהבא הוי טבעא
דלמא היינו דוקא לגבי נפשיה ולא לגבי כספא וי"ל דלעיל סבר
כמסקנא דהבא דאי לענין מקח וממכר פירא הוי לגבי הלוואה
נמי פירא הוי:
אלא כ"ג.ש. ולא שיסבור כמותו
אלא אלתיביהו קאמר אי נמי
ר' יוחנן סבר לה כמתני' דהוהב
קונה את הכסף:
ושאני ה'אואה. השתא מני מיירי
צדינר כסף וכצית הלל
וא"ת הכי מוכח נסמון ה"ג מסתברא
דר' יוחנן דאמר מחללין מדלמא ר'
יוחנן אע"פ שאמרו אסור ללוות דינר
צדינר אבל מחללין מעשר שני עליו
מנ"ל דאיידי צדינר זהב וכצית שמאי
דלמא צדינר כסף וכצ"ה וי"ל דעל
כרתך צדינר זהב איירי דאי בשל
כסף וכצית הלל פשיטא דמחללין
דמתניתין היא (מע"ש פ"ב מ"ו) לא
יעשה סלעין דינר זהב א"כ אותו
סלעין חילל פירות עליהן ולב"ש
דוקא אסור ללוות דסברי דהבא
פירא הוי אבל לב"ה מותר ללוות
דהבא טבעא הוי דהא מחללין
סלעין עליו ולב"ש נמי הוי טבעא
לחלל פירות עליו וכן לקמן (דף מה).
ר"ש אומר אין דינר זהב קונה טלית
אלמא לגבי פירא טבעא הוי ואפילו
לגבי כספא מקרי טבעא דשמא
כילדומו מסתברא ומיהו ר"ח פירש
דהכי אמר רב האי גאון דדהבא פירא
הוי לכל מילי ושמה צימי האמוראים
היה זהב יוצא בהוצאה והוה טבעא
וצימי הגאון לא היה יוצא כלל ולכן
אמר דהבא פירא:

בב"ב הסלע מעות. רש"י פ"י טעם
צדינר צ"ה וצדינר צ"ש לא
נתן טעם משמע לב"ש יכול לעשות
מה שירצה וכן לקמן בהפורט סלע
לירושלים וקשה דלמסקנת עדיות
(פ"א מ"ט) מני להו צדינר צדינר
דכ"ג לחומרט והוי ליה למתנייהו
צדינר קולי צ"ש לך נראה דכ"ג
דוקא ככל הסלע קאמרי ולא יחליף
צ" ו' פעמים שכל פעם משמכר
(א) התנוגי ונמלא מפקד מעשר שני
ועי"ל דהבא דוקא יתן ככל הסלע
מעות שלא יתעפשו צדך קודם
שיגיע סס:
לפלגי בהפעים ע"ה הפעים.
ריבין ל"ג ליה דלמא
יחלל על סלעין אחרים מהו הא לא
קשיא שהראשונים אינם חריפים
להוציאם לירושלים כמו השניים שהם
מטבע אחר והא דאמר בהגזל [קמא]
(צ"ק דף יז): התקינו שיהו כל המעות
(דף נה):
אמר' ותן לה נמסכת מעשר שני (פ"ב מ"ו) סלע של חולין ושל
שמה
מעשר שני שחמרו מחללין כסף על נחשת מדוחק ופרש"י אבל לא יקח אחד מהסלעין
ויאמר אם מעשר הוא מוטב ואם לאו חזירו יהא מחולל עליו משום דאין מחללין כסף על כסף אפילו מדוחק וי"ל דהתם הסלעים
שזין זה כזה ולכן אין מחללין אבל מטבע שאינו חריף על החריף מחללין אי נמי אמר' כר' מאיר דמתן (שם מ"ח) צדד כבא דהפורט
סלע אין מחללין כסף על כסף דברי ר' מאיר וחכמים מתירין [לפנינו שם במס' מעשר שני לא נמלא ק' וע"ה במ"ט שכתב דנוסחא אחרת
היתה לפנינו]:

השתא כספא לגבי פרימי' בהל"ל.

הא פשיטא ליה שיש חלוק בין ירושלים לחוץ לירושלים עיקר חלול הוא פירות על פרימי
או על סלעים כדי להקל משאו וירושלים עיקר החלול הוא כסף על פירות כדי לחללם או על פרימי כדי לקנות בהם לזרך אפילה
ולכן לא פריך מינה לישנא קמא ולא למ"ד אף צפירות על דינרין מחלוקת ופליגי אי דהבא פירא הוי אי לאו ולא פריך למ"ד דטעמייהו
דכ"ג משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני סבור שאין חריף על החריף מחללין אי נמי אמר' כר' מאיר דמתן (שם מ"ח) צדד כבא דהפורט
סלע אין מחללין כסף על כסף דברי ר' מאיר וחכמים מתירין [לפנינו שם במס' מעשר שני לא נמלא ק' וע"ה במ"ט שכתב דנוסחא אחרת
היתה לפנינו]:

השתא כספא לגבי פרימי' בהל"ל. הא פשיטא ליה שיש חלוק בין ירושלים לחוץ לירושלים עיקר חלול הוא פירות על פרימי
או על סלעים כדי להקל משאו וירושלים עיקר החלול הוא כסף על פירות כדי לחללם או על פרימי כדי לקנות בהם לזרך אפילה
ולכן לא פריך מינה לישנא קמא ולא למ"ד אף צפירות על דינרין מחלוקת ופליגי אי דהבא פירא הוי אי לאו ולא פריך למ"ד דטעמייהו
דכ"ג משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני סבור שאין חריף על החריף מחללין אי נמי אמר' כר' מאיר דמתן (שם מ"ח) צדד כבא דהפורט
סלע אין מחללין כסף על כסף דברי ר' מאיר וחכמים מתירין [לפנינו שם במס' מעשר שני לא נמלא ק' וע"ה במ"ט שכתב דנוסחא אחרת
היתה לפנינו]:

השתא כספא לגבי פרימי' בהל"ל. הא פשיטא ליה שיש חלוק בין ירושלים לחוץ לירושלים עיקר חלול הוא פירות על פרימי
או על סלעים כדי להקל משאו וירושלים עיקר החלול הוא כסף על פירות כדי לחללם או על פרימי כדי לקנות בהם לזרך אפילה
ולכן לא פריך מינה לישנא קמא ולא למ"ד אף צפירות על דינרין מחלוקת ופליגי אי דהבא פירא הוי אי לאו ולא פריך למ"ד דטעמייהו
דכ"ג משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני סבור שאין חריף על החריף מחללין אי נמי אמר' כר' מאיר דמתן (שם מ"ח) צדד כבא דהפורט
סלע אין מחללין כסף על כסף דברי ר' מאיר וחכמים מתירין [לפנינו שם במס' מעשר שני לא נמלא ק' וע"ה במ"ט שכתב דנוסחא אחרת
היתה לפנינו]:

השתא כספא לגבי פרימי' בהל"ל. הא פשיטא ליה שיש חלוק בין ירושלים לחוץ לירושלים עיקר חלול הוא פירות על פרימי
או על סלעים כדי להקל משאו וירושלים עיקר החלול הוא כסף על פירות כדי לחללם או על פרימי כדי לקנות בהם לזרך אפילה
ולכן לא פריך מינה לישנא קמא ולא למ"ד אף צפירות על דינרין מחלוקת ופליגי אי דהבא פירא הוי אי לאו ולא פריך למ"ד דטעמייהו
דכ"ג משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני סבור שאין חריף על החריף מחללין אי נמי אמר' כר' מאיר דמתן (שם מ"ח) צדד כבא דהפורט
סלע אין מחללין כסף על כסף דברי ר' מאיר וחכמים מתירין [לפנינו שם במס' מעשר שני לא נמלא ק' וע"ה במ"ט שכתב דנוסחא אחרת
היתה לפנינו]:

השתא כספא לגבי פרימי' בהל"ל. הא פשיטא ליה שיש חלוק בין ירושלים לחוץ לירושלים עיקר חלול הוא פירות על פרימי
או על סלעים כדי להקל משאו וירושלים עיקר החלול הוא כסף על פירות כדי לחללם או על פרימי כדי לקנות בהם לזרך אפילה
ולכן לא פריך מינה לישנא קמא ולא למ"ד אף צפירות על דינרין מחלוקת ופליגי אי דהבא פירא הוי אי לאו ולא פריך למ"ד דטעמייהו
דכ"ג משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני סבור שאין חריף על החריף מחללין אי נמי אמר' כר' מאיר דמתן (שם מ"ח) צדד כבא דהפורט
סלע אין מחללין כסף על כסף דברי ר' מאיר וחכמים מתירין [לפנינו שם במס' מעשר שני לא נמלא ק' וע"ה במ"ט שכתב דנוסחא אחרת
היתה לפנינו]:

יא א ב טו"ע י"ד ק"י
קסב פט"ו א'
יב ג מ"י פ"ה מהל'
מעשר שני ה"ל ד'
יג ד מ"י ס"ג פ"ה ה'
וע"ה כ"ה פ"ה דמלא'
תשנ"ג:
יד ה מ"י פ"ה ס"ג ה'
יז:

רבינו חננאל

על דינרין מחלוקת דאמר
ר' יוחנן אסור ללוות
דינר בדינר ומסתברא
דינר של זהב בדינר של
זהב ואליבא רב"ש דסברי
דהבא פירא הוה והוה
ליה כסאה כסאה ואסור.
ואילו עמדה ההלכה בכך
היינו מקשין וכו' ר' יוחנן
כביש אמר לשמעתיא
אלא כיון דדחת לא חושש
לה דתריצין הכי לא לעולם
ר' יוחנן דאמר פירות על
דינרין דב"י הכל מחללין
דרהבא טבעא הוי ואמאי
אסר הלוואה דינר בדינר
משום דהוא דלענין מקח
וממכר שוויה כפירא דתקן
הוהב קונה את הכסף
גם הוא לענין הלוואה
משום חומרא דרביית
עשאו כפירא ואסר. אבל
לגבי פירא לעולם טבעא
הוי. ואמרי' הכי נמי
מסתברא דלא קאי ר' יוחנן
כביש. וסלקה הכי לר'
יוחנן לגבי פירא טבעא
הוי ומחללין מעשר שני
בדינר זהב ואע"ג דאמר
ללוות דינר בדינר. ת"ש
16) מעשר שני יתון
לאכילה ולשתיה ולסביה
וכו' ותנן הפורט סלע של
מעשר שני בירושלים כ"ש
אומרים בכל הסלע מעות.
וב"ה אומרים בשקל כסף
בשקל מעות פ"י מעות
הללו פריטי אינון ופשטתה
היא ואסיקנא אלא דכולי
עלמא הכסף כסף ריבנה
ראפ"י כסף שני פ"י אפ"י
הכסף שהיא דמי מעשר
שני מותר לפרוטו בכסף
אחר שני' וצרת הכסף
ונתתה הכסף בכל אשר
תאודו נפשך והוה כסף
כסף ריבנה. ואי איתמר
הכי איתמר ר' יוחנן
וריש לקיש חד אמר
כסלעין על דינרין מחלוקת

16) צ"ל כפקד מעשר שני וכו'
ולמכ"ה ע"ן לקמן דף נג
וע"ה.

אין מטבע נעשה חליפין. אפילו לרז ששת דלא צעי כלי פסל הכא מטבע כפרש"י משום דדעתיה אזורתא דעבידה דבטלה וא"ת ולרז נחמן דאמר לקמן (דף מו.) דכלי דוקא צעי וכי פליג לרז ולוי וי"ל דמטבע מיקרי שפיר כלי שראוי לשקול בו משקולת ועוד דרזוי למלווה צוואר כמו ובלאו הכי י"ל דמקרי כלי דלא לא מקרי כלי אס כן אמאי נעשה חליפין הלא אפילו לרז ששת דלא צעי כלי מ"מ פירא מיהא צעי ומטבע לא מקרי פירי כדאמר בסמוך אפי' למ"ד אין מטבע כו' מתי דהוה אפירא לרז נחמן ולקמן (דף מו.) נמי אמרינן ופי' נמי צעדי חליפין ועוד אמרי' לקמן (דף מו.) צמנא למטעוי פירות ציה למטעוי מטבע אלמא לא מקרי פירי ואי גס כלי לא הוה אמאי נעשה חליפין אלא ודאי כלי מקרי וי"ל שחשוב כלי לפי שיולא צווארה וקוין צו כל דבר ואין נראה ללקמן (דף מו.) משני צפרוטטות לדיכא עליהו טבעא וכן מתני' דכל המטלטלין קוין זה את זה מוקי לקמן (דף מו.) אנוקא ואנוגרנא אלמא אפילו היכא שאין יולאין צווארה נעשה ונקנה בחליפין:

רבינו הגנאל

גזירה שמה ישנה עליותיו עד שיפוט ונמצא מתקבץ מלילות לילג אבלי בפירות על דינרי דבר הכל מחליפין. וחד אמר אפי' בפירות על דינרי נמי מחלוקת הדין סוגיא דשמעתא כדאי לישא ומשום דגזירה לישא קמא עלתה בקושיא. וסוגיא לביה דהבא טיבעא הוי. והוא דאמר רבא האי טנא טנא דהבא טיבעא הוי עברה. ודחסם לן הוהב קונה את הכסף דמשמע דהבא פירא הוה אית לן לאוקומה לרנבי כספא בלחוד הוי פירא אבל לכל מילי כגון כסף ומכור כבליים ובפירות ולענין מהנה טיבעא הוי ואינו נקנה בחליפין וכן אינו נעשה חליפין. ורי שמעון סבר נמי דהבא בגי מקח ומכר טיבעא הוי דמי טלית קונה דינר זהב ואין דינר זהב קונה טלית וליתנהו (ל' להני כולוהו אלא אמר רבא הלכה כ' דהבא פירא הוי ומיקני אפילו בחליפין ולא צעי אבך קרקע אפי' במתנה. איתמר רב ולוי חד אמר מטבע נעשה חליפין כלומר תנוח דינר זהב לחבירו בתורת חליפין קונה כמה דין וכמה. וחד אמר אין מטבע נעשה חליפין. ואקשי עליה תנן הוהב קונה את הכסף מאי לאו בחליפין ושמ' מטבע נעשה חליפין ופריק' לא בדמים כלומר נחתיב בעל הכסף לתת לבעל הזהב דמי זהב. אי הכי אימא רישא דברייתא הוהב קונה את הכסף כיצד מכר דינר של זהב כ"ה שמשך זה של סוף כיון שמשך זה דינר זהב נקנה הכסף בכל מקום שהוא אי אמרת בחליפין היינו דקתני נקנה הכסף בין רב למטע אלא אי אמרת בדמים נחתיב גברא מיבעי ליה למיתנא. ואמרי' תני הוהב מחייב כדאמר' לעיל ופריק' ומאי אשי לעולם בדמים ומאי בכל מקום כדאמר ליה אי דעדיפי מיניהו מ"ט דאמר ליה לישנן קא בעינא אמר רב פפא אפילו למ"ד אין מטבע נעשה חליפין מועבר דלא עביד חליפין אקנויי מיקנו בחליפין מידי דהוה אפירא לרב נחמן לאו אע"ג דאינהו לא עבדי חליפין אקנויי מקנו בחליפין טבעא נמי לא שנא מיתביי ה"היה עומד בגורן ואין בידו מעות אומר לחבירו הרי פירות הללו נתונים לך במתנה

שמה ישנה עליוסו. עד שיפסיק להיות לו סלעין מעשר עד שיגיעו לדמי דינר זהב צונה שניה שימכור מעשרות שנה הבאה: אסוקי מסוק להו. שאין משאן כדז שמעט הן: אפי' בפירות על דינרין מחלוקת. דפירי נמי אחי לשהוי: פיינו דקתני לא ישנה ולא קתני לשון חלול דקסבר יש חלול אכל חכמים החמירו עליו: ואין מחללין מצעי ליה. הכי איבעי ליה למיתני צ"ש אומרים אין סלעים מעשר שני מחללין על דינרי זהב אי משום כסף שני אי משום דהבא פירא הוא דהוי אסוקר דלורייחא ולא מיתפשי נקדושת מעשר: מטבע נעשה חליפין. הבא להחליף מטבע צדנר אחר שלא בתורת מקח ומכר אלא בתורת קנין כדך שפויין כסודר שהקונה נותן סודר למקנה והוא מקנה לו הקרקע או המטלטלין במשיכה שהוא מושך הסודר כדכתיב (רות ד) שלף איש נעלו ותן לרעהו אף מטבע שאע"פ שמינו נתן לו מעות ולא משך שימנו פירות יכול לחזור צ"ס) הני מילי כשנתנו בתורת דמים כדך מקח ומכר אכל אס נתן בתורת חליפין כיון שמשך זה את המעות נקנה לו החפץ שלו צלל מקום שהוא: אין מטבע נעשה חליפין. דמפטר רב פפא: מ"ט דמ"ד נ"ו. הא ליכא למימר דלית ליה דרז נחמן דאמר לקמן (דף מו.) אין קוין אלא ככלי דנעלו כתיב דל"כ אדמפלגי צמטבע לישלנו ככל דבר שאינו כלי אלא על כרחך ס"ל דכל המטלטלים נעשין חליפין לקנות את שכנגדו ונעשין לחודיה פליגי: משום דרעפסי אזורתא. דעמו של מקנה את החפץ ונטול המטבע בחליפין אינו סומך אלא על הגזירה שנו שאין המטבע חשוב אלא ע"י זריה שבו וזורתא דעבידה דבטלה שהמלך פוסלה וגו' לזור זריה אחרת הלך זה ליה כדבר שאינו מסויס ושלא ולקמן (סו) ממעטיס דבר שאינו מסויס מדכתיב נעל: הוהב. דינרי זהב דהוי ליה מטבע: הוהב קונה. משמע מעבשיו הכסף קנוי לו צלל מקום שהוא שס ואין לשון הוהב נופל אלא דדבר שהוא צעין והחליף זהו ליה ודאי בתורת דמים שמושך הימנו דינר זהב צ"ה דינר כסף אין כאן כסף קנוי אלא המושך הוהב נחתיב לו מעות במשיכה זו והכי איבעי ליה למיתני הוהב מחייב את הכסף וגורס למושך לחייבו כסף: הכי נמי מספכר. דבתורת דמים ולא בתורת חליפין

הגהות הב"ח

(ב) נ"ב ולא מסוק להו וביה:

מוסף רש"י

הוהב קונה את הכסף. הלוקח דינרי זהב טעוטיס צדינר כסף ונתן לדינרי זהב. משיכת הוהב קונה את הכסף לבעל הוהב ונחתיב לו זה משקיל דינרי זהב לתת לו דינרי הכסף ואינו יכול לחזור בו (לעיל מ"ד). הכסף אינו קונה את הוהב. שאם נתן לו דינרי הכסף מחילה לא קנה ויכולט שיהיה לחוד, דמטבע כסף הוי מעות, משום דחריפי ליתן בהוהב דינרי זהב אינו אלא כשאר מטלטלין ופירות, ומעות אין קנות עד שימשוך המטלטלין, אכל משיכת המטלטלין קונה ואין אחד מהם יכול לחזור בו (סו).

הזהב קונה את הכסף

ועוד תניא מי אלימא ממתני' שזאת הפרכא גופה ככר הציב ממתניתין יש לומר דה"פ מאי לאו אף בחליפין דהוהב קונה את הכסף צלל ענין צין בחליפין צין צדמים והכסף אינו קונה את הוהב צדמים דקתני אינו קונה ולא אימא רישא הוהב קונה דמיייר גס בחליפין ומשני דאף רישא לא מיייר אלא צדמים ומשני תני מחייב אינו מגיה המשנה אלא קונה פי' מחייב ומייתי ועוד תניא לא קנה עד שימשוך משמע דאי אפשר לקנות אלא צמשיכת הוהב אכל מתני' מלי למימר דלאנו קונה צדמים:

ונקנינהו

רב אשי לעולם בדמים ומאי בכל מקום שהוא יכמות שהוא כדאמר ליה אי אמר ליה מארנקי חדשה יהבינא לך לא מצוי יהיב ליה מארנקי ישנה אע"ג דעדיפי מיניהו מ"ט דאמר ליה לישנן קא בעינא אמר רב פפא אפילו למ"ד אין מטבע נעשה חליפין מועבר דלא עביד חליפין אקנויי מיקנו בחליפין מידי דהוה אפירא לרב נחמן לאו אע"ג דאינהו לא עבדי חליפין אקנויי מקנו בחליפין טבעא נמי לא שנא מיתביי ה"היה עומד בגורן ואין בידו מעות אומר לחבירו הרי פירות הללו נתונים לך במתנה וחוזר

דתשמע מינה מטבע נעשה חליפין: וטבעא פירא לא קני. אי משום דמשיכת ממכר מפורשת מן התורה דלקמן (דף מו.) אי משום דמיקוה רבנן שמה יאמר לו נטרפו חטיך בעלייה: תרווייהו לקנו. דכיון דמטבע נעשה חליפין מה לי של כסף מה לי של זהב: ועוד תניא כו'. דשמעין מינה דלאו בחליפין עסקינן: אלא אי אמרס. קונה ואינו קונה דקאמר בחליפין קאמר: ליקני. דהא תנא רישא הוהב קונה את הכסף דאשמעינן צה מטבע נעשה חליפין: כמו שהתנה עמו: מארנקי חדשה. של מטבע סלעין חדשים: לישנן צעינא. לרין אי הניחון זמן מרובה וחדשים נוחים לי שלא ישמרו יותר מדאי: אפי' למ"ד אין מטבע נעשה חליפין. לקנות את שכנגדו: אקנויי מיקנו בחליפין. קנין קודר או מטלטלין שכנגדו קונה אותו בחליפין מכיון שמשך צעל המטבע החליפין משכנגדו (קנה"ל) לבעל הסודר: מידי דהוה אפירוס. לרז נחמן כל דבר שאינו כלי קרוי פירא לגבי חליפין ופליגי רב ששת ורב נחמן לקמן (דף מו.) צשמעתין דאמר רב נחמן נעל דוקא כתיב שיהא כלי ולא שום דבר שאינו כלי עושה חליפין ומודה הוא שכל דבר שכנגד הכלי נקנה בחליפין הכלי דכתיב (רי"ד) לקיים כל דבר. אלמא אע"ג דפירי לא עבדי חליפין לקנות שכנגדו נקנה הוא בחליפין של כלי מכיון שמשך צעל הפירות את הכלי נקנו פירות לבעל הכלי: ואין צידו מעוט. ורזנא לחלל מעשר שלו ויהוה ערסיס צפדינו לחלל על ידי מקח וממכר שמוכרו לאיש אחר כדי שלא יתחייב חומש דכתיב (ויקרא סו) אס גאל יגאל איש ממעשרו חמישיתו יוסף ממעשרו ולא הלוקח מעשר שני של אחרים: אומר לחבירו. שהוא אוהבו ויודע צו שאינו עושה אלא להיפטר בלא חומש: הכי פירוס הללו. של מעשר שני: נטוויס לך במתנה. ומכיון שקלן זה צמתנה נעשה הראשון נכרי אכלס ויכול לפדותם צלל חומש:

וחוזר

(א) ומחללין ולא מחללין
כ"ה גי' מוס' בסוכה מ:
ד"ה על ש"ן. (ב) ולקמן
(ג) ל' לפול מד. (ד) מעשר
שני פ"ד מ"ה. (ה) ונטול
(מ"ד). (ו) וי"ל הוהב.
(ז) כ"ס"ל: שכנגדו מקנה.
(ח) צ"ל ולהערים.

(א) אולי צ"ל להי מללו. (ב) כ"כ ה"ל"ש בשם מחברנו ה"ל.

